

מסורת הש"ס

(א) צבא מליכא דקנ: (ב) צ"מ
(ג) שייך לע"ב, (ד) ר"מ
(ה) וי"ל וכיון, (ו) נ"א כל,
(ז) ר"מ מ"ו,

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה כל וכו' שהוא
עסוק במלאכה:

מוסף רש"י

פחות משתות נקבה מקח.
לאלתר, יותר משתות בטל
מקח. ושניהם חוזרין, שתות
קנה. ואין אחד מהן יכול
לחזור (ב"מ נ:).

מוסף תוספות

א. כיון שהזכיר לו בית
כור ודאי לבית כור שלם
נכתובין. יד רמב.
משכר"כ ברב חזנה
מכר מכר ומשך וגמר
מלאכתו ואם יש שם יותר
מן הראוי ישלם לו המותר
ולמה יקבל מאי
דשכיח ויריד על דעת כח
העני' ג. ח"ל הרעש"א:
הני מליי לעבד ברכה
ומעשרות, אבל לענין מקח
ומכר שפיר מקיין קיי.

רבינו גרשום

התם בין חסן בין יתור ומר
 יתור. והואיל ואמרת ותר
 מרובע מות הרובע למאה
 חסן. ויתור מחלה. ותר
 מרובע עלות למר ול
 קבץ ולא חסן מחלה לרובן
 היתה ית' ט' קבץ היה
 ארבע מאות בא"י נפשו
 לרעה. והאחי לעולם
 נאחא אל הפשט אל תפנת
 מנפת את כרלו: ותר
 משתת בלש מקח תפנת
 דבר מחסות אונאה. ואמאי
 להכא דנתאח ביותר על
 פשט אמאי בלש מקח
 ניהור ליה מוכר לרובק
 על פחות משתת וזה
 המקח קרי: אל ש"מ לכל
 היכא דבעי לאהרורי ליה
 מיהור. הכי נמי פשט
 נאחא בלות פשט מנפת
 את: כרלו היכא תפנת
 בלש: קשאר. ליה לרובני
 ליה המקח ומיהור להכא
 דנתאח פחות משתת נקד
 מקח משתת אל דיעי אל
 יא נתאח יא אל נתאח
 והי מחסות ויהכא נתאח
 תותת דידעי ללוקח אל
 יהא מחסות ליה ויתשתת
 מקח תותת ובלט מקח
 ומהא ליה פשט העולם
 נאחא בלות פשט נמפת את
 כרלו: ח"ש קבץ עליו
 היה חבור ליעט שכבר
 היה לו מקבל עליו שש
 השדה שרש בורות למאה
 איהות דער מכיר הנוטע
 כשעור' א' איהות בין ח'
 א' אק (אנפס) אל אק
 פשטת דמיוט ומקבל עליו
 בעל השדה אבל אם מכיר
 יתור חסן מגליל עליו
 את לכל א' פשר שרש
 ואמאי מגליל עליו את
 כלל ליהודי ליעט ליה
 הנוטע עד' א' אלא ש"מ
 דמגליל עליו שרש כלל
 היכא דבעי אהרורי כרלו
 מדרב. ותפנת חסן א' מהא
 דבר משתת אל כרלו:
 אמר רב רזנא בריה דר' א
 יהושע. מהא אל פשט
 כלל שסוח בין מגליל
 עליו את לכל כרל יתור
 מיכן. יתור משער שרש
 כל ליעט לו מחלה דהא
 פשר עצמה דער שוש שקיבל
 ליה ליעט לו שרש

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

צה.

עין משפט
נר מצוה

ב א מיי פֿינז מהל' מירער הל' יא סמג
לאזן קע עשין פט טושע:
ח"מ ס' רבו סעף א:
ב א מיי שס הל' ד
טושע פט סעף ד:
ב א מיי שס הל' ד טושע
שס סעף א:
ב ד מיי פֿסח מהל' סכירות הל' יא סמג
פט טושע ח"מ ס' עשין
של סעף א:
ב א מיי פֿינז מהל' מירער הל' יא סמג
עשין פט לאזן קע טושע:
ח"מ ס' רל סעף א:

רבינו גרשום (המשך)

[illegible]

מד

[illegible]

התם הן חסר הן יתר א"י⁵. ה"פ המס צית כור הן חסר הן יתר א"ל⁶. ואפי' כי א"ל צית כור סתמא אני מוכר לך ולא אמר לו הן חסר הן יתר אמר צפ' צית כור (קמן קד). דלאס פיתא או הויתר רובע הגיעו⁷ (ולא הכי היכא) דא"ל צית כור סתמא צית לן למימר דיותר מרובע לא הויה מחילה⁸ וכיון דהדר הדור כולו אכל גבי סאה כשאס אומר למצירו סאה פירות אני מוכר לך רגיל להיות שס רובע טנופת וכאשי סס רובע טנופת קרי ליה שפיר סאה פירות ולכן אין לנו לומר דאי איכא יותר מרובע שינפה את כולן:

בל יתר מבאן בבא ליטע מתחלה
דמי. פירוש בתחלה כשמתחיל
ליטע איזו יכול ליטע ארום שידע
בדלף שהוא גרוע ואפילו הפחות
ממעשר ואם נודע ^ה דכל זמן שהוא
עוסק במלאכה שנטע אפילו אחד
שאינו טוב חייב להקטירו וליתר אחר
ממקומו הלכך כשם ליטע מעשר
שלא נודע עד זמן ארוך אחר
שיצא מן המלאכה אכתי כיון לכל
הפחות תריך ליטע היתר איכ' עדיין
לא יא' מן המלאכה ועדיין הוא עוסק
בה וכבר פ' דכל זמן שהוא ^ה
במלאכה ליטע נודע שאחד מהן גרוע
חייב לעקור אפילו אחד ממקומו ^ב
ברות' ד' ו' הנמכר בחנות היינו
ריחיה חלא וטעמיה חמרא

דמוכח לקמן בשמעתין ותימה למ"ד
ריחיה חלל וטעמיה חמרא חלל היכי
יהיז ליה והא מרתף זה של יין קאמר
והא לאו יין הוא ואומר ר"י דע"ג
דהוי חלל מיקרי יין שפיר^ג וקשה
לרשב"א דצפיק במרל דע"ז^א (דף
סו. וטס) פליגי אציי ורבא בחמרא
לגו חלל אציי אמר במשהו ורבא אמר
בנותן טעם ומפרש גמרא דבהא פליגי
לדציי סבר ריחיה חלל וטעמיה חמרא
חלל והוה ליה מין במינו ורבא סבר
דהוי חמרא והוה ליה מין בשאינו מינו
ואס תמלא לומר אפי' למ"ד חלל^א (מ"מ)
מיקרי חמרא אס כן לימא דלכ"ע

רישיה חלא וטעמיה חמרא חלא וזהו ליה מין במינו ורבא לטעמיה
לחמרא ההם חבר שמה אזלינן והאי שמה לחוד והאי שמה לחוד:
חבית של יין אני מוכר כך גותן דו ר' שבוילו יפה. אבל ציין
הנמכר בחנות לא אפילו למד' רישיה חלא חמרא מכל
מקום אהאי חמרא לא יכסי אינשי דמי:

גס צפני עצמו והרי הוא כאילו לא עשה כלום מעיקרה מקבלנותו
 טעם ההלך כשחמך לו בעל הבית טעם לי שדה זו ליטע את כל השדה
 ליטע יטע את כולן דכמתחיל עכשיו לקיים את תנאו דמי ובאילן אחד
 דלא נשארו מתחלה כי אם י' צוריות לך' לא הקפיד בעל השדה דבצר
 לו. אבל גבי טעופת יתר מרובע סאה לך' דרובע שתי מחיל כי איכא
 דם מרובע כבא להחזיר לו את הסאה מתחלה דמי דלא סאה וצין ליה
 דם תנאו. ולא דמי למקרקעי דחשיבי ד"א צוריות הרי הן שדה הניכר
 לו כך אלף שיעלים לו תנאו ולעולם אימא לך אין מנפה את כולו: **היכי**
תחזירו מרתף של יין אבל אין אנו יודעין איזה לשון אמר המוכר
אני מוכר לך ולא קאמר זה: קשיא. ברייתא דלקמן דקתני ונתן
ורפף זה של יין. אני מוכר לך: **קשיא.** נמי הרי ברייתא דלקמן דקתני
י"א. ברייתא דקתני אפילו כולו חומץ הגיעו: **שאלו יפה.** דסתם
 לסאה יין מתליעות מאינס למאה דלא חשיבי **זבנו** שמיני ומחיל
 ביח כל כך והלך בן אמר ליה סתמא יפה בעינן: **נוטן** לו יין
 בי אהני זה ממות שהוא: **מרתף זה.** אפילו חומץ משמע: **לעולם.**
 בעינן ומקבל עשרה קוססות לך' דעבידי דשכיחי ומחיל. ודקשיא לך
 שכולו יפה ומקבל עליו כו': **ובססא מי מקבל.** בתמיה דלוקמת
 זו'. דבזאת נקט דסלקא דעתך לשהייא לאלתר קא בעי ליה או
 לא דמקבל קוססות הכא נמי נימא הגיעו אפילו הוא יין קוסס:
וזהו אולר כו'. כלומר היינו מרתף דמתניתין. אלמא ממתניתין בזמרתא
 פה ואהני זה לקבל קוססות דא"ל מרתף זה של יין אני מוכר לך:
 קשיא

וּלְמֵאִי דְּפִשְׁטִי לִיה הָסֵם [לְקַמְן קִד]. דְּלֵא א"ל בֵּית כּוֹר סַתְמָא כְּמֵאן דְּלֵמַר לִיה
הֵן חֶסֶד הֵן יִתֵּר דְּמֵי וְהוּא נִמֵּי מַחִילָה רֹבֵעַ לְסָאָה וְיִתֵּר מִרְבּוּעַ יַחֲזִיר
הַכֵּל הוּא לִיה לְשִׁנּוּי הַכֵּל הִכִּי הַשְׁתַּא הָסֵם מְעִיקְרָא בֵּית כּוֹר א"ל
דְּמִשְׁמַע לֹא פְחוֹת וְלֹא יוֹתֵר מִיְהוּ רֹבֵעַ הוּא מַחִילָה טַפִּי מִרְבּוּעַ לֹא

היהא מחילה כלל והדר הכל דלץ דך
להיות צדיק כור יותר מצד כור אבל
הכא דודאי אית זיה טעופת לעולם
אימאן לך דלא ינפא אלא את המותר
על הרובע. ונראה צעירי דה"ל לה דכי
האי גוונא ממחך לקמיה הכי השאל
התם מעיקרא שוה בשוה א"ל כו' וכן
שעיקר: נקנה מקח. לגמרי ולא יחזיר
לנו המאנה כלום דמחילה היא: שפוט
נקנה. אליבא דר' נתן אבל אליבא
דדר' יהודה הנשיא ראה אומר מן לי
מעוטי או מן לי מה שאניני צדיק
ההצב: ואמאי? מחזיר כל האונאה בין
במחשבתו בין בימרו משמות יניהדר
ההמותר שעל הפחות משמות דהא
הפחות משמות מחיל איניש ואין כאן
ללא אונאת שמוט ולא אונאת יתר
משמות אלא אונאת שני משחיין
משמו יתר משמות ומשמו פחות
משמות דלידך אלא הוו אלא לאו
שמע מיהא אם בא נפשות מנפה את
כולו כרז הונא: שוה בשוה א"ל מוכר
לללוקק ובך נתרצה לוקח ואם אינו
שוה לא יתרצה והלכך דין הוא דאפי'
שפחות משמות יחזיר מיהו לכך אין
מחזיר דכיון דלא ידיע כל כך וכשוה
דמי היהא מחילה אבל שמוט ידיעה היא
ולא מחיל מיד. אלא גפי פירות דלדורח
דמילתא היא שיש שם טעופת התם
דודאי איכא למימר דמחיל לגמרי ואפי'
היכא דליכא יתר מרובע הרובע מיהו
היהא מחילה: המקבל. פועל שמקבל
ועליו בשכר ליטע כל שדה תצירו
כשעור שיכולין ליטע כגון ממטע
עשירה לבית סאה: מקבל עליו. צעל
השדה עשר צורות למאה אס עש
עשרה אילנות צורות שאין עושין
פירי לא יטערד מקבל ליטע אחרים

ותחתיהם דאורחיהו דאילנות להיות בהן צוריות כן ק' ומחיל: יס' **מק'.** כגון י"א למאה: **מגלגלין עליו אם הכל.** יטע לו י"א אילנות וליטע להם אילנות אחרים. וליטע נמי אם בא לנפות מנפה את כולו כרוב הוג': **אמר רב הונא דרב יהושע כל יסר.** מעשר דהרי הוא בלתי נאכל ליתע אלא ליתע עשר אילנות לבד דהרי הוא בלתי מותר כשכא ליתע אלא ליתע עשר אילנות לבד אחר מתחלה דמי שהרי קרקע הרה י"א צוריות ליתע וחשוב שדה שהיה קיבץ שדה ליתע ועדיין כשם יסר מ' צוריות הרי י' לו שדה ויהי לא קיים את תנאו היכא דנשאר י"א צוריות וכשכא לחזור שיטע לאו כלום הוא שהרי הרוב של שדה נשמייר עדיין שלא נטעו והיכא מועט כזה ומשאריו לקרות שדה כגון י"א אילנות לק' חשיבי ולא מחילי טפי מרובע נמי המותר ישלם והרובע מחיל דהא ליכא למימר התם כל רובע טופס ובי משלם ליה מותר דרובע הרי נתקיימה מריבתו ונלעיניס ולא מחיל מידי אבל יוסר מרובע טופס דמטלטלי ליכא קפידא דמי' מתניין דקמי מרתף של יין מקבל עליו כו' דמשמע המוכר בלוקק בשעת מכירה: **אי דא"ל מוכר בלוקק בסתמא מרתף של יין** לו יין שכולו יפה ותמני' קמי מקבל עליו י' קוססות לק': **ואי דא"ל** נותן לו יין הנמכר בחנות: **אי דא"ל מרתף זה.** ולא הזכיר יין יין יפה בעינין ולא מקבל עליו י' קוססות דלא דמי לרובע טופס אבל חביות של יין דבר גדול הוא כל חבית בפני עצמו וגם לא **הנמכר בחנות.** היינו כולו קוססות והכי מוכח לקמיה בשמעתא דלמתניין דאמר ליה מרתף של יין סתם ולא קאמר ליה זה הלכך יין טיב דברייתא דקמי יין שכולו יפה תני דרישא דברייתא הכי נותן לו יין ללמתניין בסתם ואפילו הכי מקבל י' קוססות לק': **חבית של יין** למכרו ולא להכניסו בלוצר קמ"ל: **נוסן לו יין שכולו יפה.** ואם ידעוהו **חד המדא הוא.** אבל בחביות טובא מקבל שפיר קוססות לק': **הא של יין חמירי** ולא בסתם והיינו טעמא דלהכי של יין למכרו יין